

АУГСБУРГ: У ПОШУКАХ ПРАВДИ ПРО АВТОРА «ХОЛОДНОГО ЯРУ»

3

ІМПЕРАТОРА ФРАНЦІЇ НАПОЛЕОНА БИЛИ Й НАШІ ЗАПОРОЖЦІ

6

КОЗАКИ-ХАРАКТЕРНИКИ – ЖАХ ДЛЯ ВОРОГІВ...

7

Козацькому роду нема переводу!

Козацький край

Ціна - 2 грн.

№17 (36)
5 жовтня 2012 р.

ГОЛОСІЙ ЗА ЖУРНАЛІСТА

За волю -
за кращу долю!

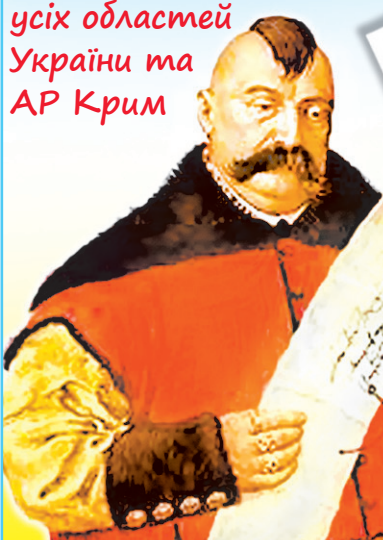
ОСТРОВСЬКИЙ ОЛЕГ

Виборчий округ №195

Всеукраїнська газета
Козацький край
Козацькому роду нема переводу!

До уваги читачів «Козацького краю»: передплатити нашу газету можна у будь-якому поштовому відділенні усіх областей України та АР Крим

Передплатний індекс «Козацького краю»: 89155

Вартість передплати:
* на 1 рік - 126 грн. 50 коп.
* на 6 місяців - 63 грн. 25 коп.

Всеукраїнський передплатний індекс 89155, сайт газети в Інтернеті www.cossackland.org.ua

Олег ОСТРОВСЬКИЙ

Воля або...

2 жовтня виповнилося 22 роки від моменту початку так званої Студентської революції на граніті. Вона не мала на той час аналогів, адже «оксамитові революції», які хвилею прокотилися по Східній Європі, робили «дорослі» політики, а цю зробила студентська молодь...

Тоді я теж був студентом – отримував перший з двох своїх дипломів про вищу освіту. Вірив у те, що зовсім скоро Україна назавжди розпрощасться з просякнутою смородом брехні й подвійних стандартів комуністичною системою, вийде зі складу Радянського Союзу, який так довго був тюрмою для поневолених народів.

Тоді студентська революція таки перемогла – 17 жовтня 1990 року компартійна система, яка чіплялася за владу, погодилася навіть на відставку голови Ради міністрів Масола, і ще не погоджуючись розпрощатися з червоним прапором, таки викинула білий – відповіла, як гадюка до нори. Та як виявилось, тільки причаїлася...

Відтоді минуло 22 роки, але синьо-жовтий прапор України і досі не повернув навіть дешиці тієї слави, яку під ним здобували повстанці за українську Волю в XX столітті. Формально незалежна, Україна продовжує здавати позиції на міжнародній арені, а всередині країни абсолютно комфортно почувуються ті сили, які нищать українську мову і заново переписують українську історію. Боляче, що все це відбувається через цілих 22 роки після того, як тодішня молодь здавалось виборолла шлях України до цивілізованої Європи...

Скільки б нам не говорили про «юність» держави, яка «не окріпла», але 22 роки в історичному вимірі – це таки багато часу. За такий час нації, які мають справжню Волю, проходять великий шлях у реальному зростанні доброти народу й укріпленні державності. Достатньо згадати славного отамана Запорозької Січі Івана Сірка. Він отаманував саме 22 роки і 22 роки у нього не було конкурента на булаву. І не тому, що узурпував владу, а тому, що кращого годі було шукати. А за цей час ще й виграв 55 великих битв, не рахуючи дрібних сутичок із агресивними сусідами. Кожен, хто тоді зазіхав на козацький край, зустрівшись з українською шаблею ризикував повернутися туди, звідки прийшов – вже не на коні, а ногами вперед...

Сірко отаманував три з половиною сотні років тому, а нині воєн немає і на державних кордонах тиша така, як у зруйнованому «реформами» селі. Але і без війни Україна щодня тільки втрачає. Втрачає темпи розвитку економіки, бо ніяк не сторгуються за газ, навіть коли здає свої території під військові бази сусідського морського флоту. Втрачає міжнародну репутацію, бо поки правителі визначаються, гарні вони чи розумні, то світ фіксує для себе занадто вертляву поведінку держави, яка хоче і європейську рибку з'їсти і за стіл в Кремлі присісти. А головне – втрачає своїх людей. Одні помирають, не дочекавшись хоча б мінімального покращення життя, інші залишають країну і йдуть за примарним закордонним щастям...

Саме тому моему серцю і нині найближчий той прапор, під яким майже сотню років тому воювали гайдамаки Холодноярської республіки. На чорному знамені було написано «Воля України або смерть!» Я ж люблю, коли ця фраза залишається не дописаною: «Воля або...» Приємно, що зазвичай кожен в козацькому краї, хто її чує вперше, відповідає: «Звичайно ж, Воля! Без варіантів...»

НОВА КНИГА ГОРЛІСА-ГОРСЬКОГО З ТРІУМФОМ ПРОДОВЖУЄ ЗАВОЙОВУВАТИ УКРАЇНУ

3 28 вересня по 1 жовтня 2012 р. Роман Коваль та Олег Куцин представляли у шістьох містах і селах на Закарпатті нову книжку Юрія Горліса-Горського, низка розділів якої присвячена подіям у Карпатській Україні 1939 року. Нагадаємо: книгу видано за сприяння членів Історичного клубу «Холодний Яр» Олега та Лесі Островських.

На допомогу братам-закарпатцям Юрій вирушив зі Львова в жовтні 1938 року з пістолетом та... рукописом нової книжки «Між живими трупами» – про советські тюрми та психлікарні 1920 – 1930-х років. Цей рукопис під час трагічних подій на Карпатській Україні було загублено.

Роман Коваль каже: «Можливо, рукопис і не втрачено, просто його ніхто не шукав». Під час презентацій у с. Луг, де вчителював Горліс-Горський, і у Великому Лузі, де він не раз бував, Роман Коваль і Олег Куцин запропонували вчителям та краєзнавцям розпочати ці пошуки, тим більше, що відоме коло осіб, з якими товаришував Юрій Горліс-Горський і яким на зберігання міг залишити рукопис.

Цікаво, що в селі Луг на презентацію прийшла вся школа – вчителі та учні 1 – 11 класів. До них і звернувся Олег Куцин: «Ми дожили до того часу, коли держава не виховує молодь у патріотичному дусі, а з підручників викидає сторінки героїчної української історії. Вважаю, що це злочин. Тому ми й тут, щоб розповісти вам про справжню історію – історію боротьби за незалежність і соборність України».

Книжку «Ми ще повернемось!» було також представлено в міській раді Рахова та гуцульських селах Ясіня і Косівська Поляна.

«Цю книжку ми задумали з дружиною Юрія Горліса-Горського Галиною Гришко ще у 1997 році, – розповів Роман Коваль. – Пані Галина, слава Богу, жива, їй уже 90 років, мешкає у Флориді. – Вона мені надіслала рештки архіву Горліса-Горського, зокрема, близько 100 його фотографій, цінні рукописи, машинописи, газетні публікації. В книжку «Ми ще повернемось!» увійшли всі його твори, окрім «Холодного Яру».

1 жовтня книжку спогадів поручника Армії УНР було представлено в Ужгороді в Закарпатській обласній універсальній науковій бібліотеці ім. Федора Потушняка. Серед інших на презентацію завітали

народний депутат України 2-го скликання Іван Коршинський, якого з молодих літ надихали книжки Юрія Горліса-Горського. «На творах «Холодний Яр», «Отаман Хмара» виховалося наше покоління, – розповів Іван Коршинський. – Як і на книжках Уласа Самчука».

За свою любов до України Іван Коршинський, в минулому

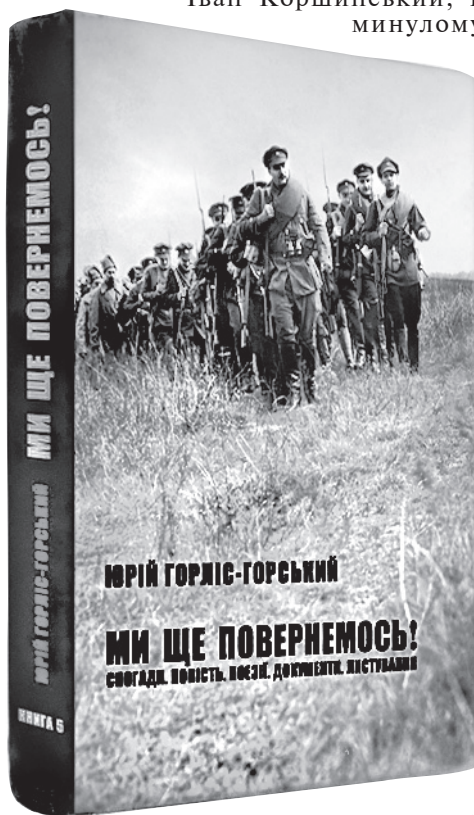
в Державному архів Закарпатської області відшукала особову справу вчителя української народної школи с. Луг на Рахівщині Юрія Городянина (таке справжнє прізвище письменника). Дослідниця розповіла, що драма Ю. Горліса-Горського «Отаман Хмара» входила до репертуару Українського театру «Нова Сцена» у Хусті. Участь у її постановці взяли і брати Юрій-Августин та Євген Шерегії – засновники театру, вихідці з Великого Бичкова. «Нова Сцена» поставила драму «Отаман Хмара» за 35 днів не менше 10 разів, що свідчить про її великий успіх.

Андрій Патрус-Карпатський у друкованому органі УНО «Нова Свобода» за 28 лютого 1939 р. писав: «Багато людей ані не усвідомлює собі, яку велику користь для виборів (відбулися 12 лютого 1939 р. з результатом 92,4% за УНО) першого карпато-українського союму зробила «Нова Сцена» як на провінції, так у нашому столичному місті. Інколи культурне слово зробило багато більший вплив, як сотня агітаторів. «Нова Сцена» скріпляла в серцях нашого народу почуття любові до своєї української культури, до своєї української нації. Такий «Отаман Хмара», мабуть, зробив більший вплив, як сотня брошур або плакатів».

Збагатив презентації піснями про Визвольну боротьбу 1917 – 1939 років кобзар Тарас Силенко. Особливий успіх мала пісня «Не журиться, мила браття, ще повстане Закарпаття!». Її виконавцю закарпатці, зокрема у Великому Бичкові, аплодували стоячи.

Наступні презентації заплановано провести напередодні Покрови і на саму Покрову в селах та районних центрах Черкащини і Кіровоградщини.

Прес-служба
Історичного клубу
«Холодний Яр»

активний діяч підпілля Юнацтва ОУН, двічі побував у ГУЛАГу. «Холодний Яр» Юрія Горліса-Горського стояв поруч з «Кобзарем» Шевченка, «Холодний Яр» гартував дух молоді у ГУЛАГах, – розповів Іван Коршинський. – У таборі Спаськ Карагандинської області ми дебатували навколо поста-ті письменника з істориком Ярославом Дашкевичем. Ми змалку вважали Горліса-Горського героєм, святом».

У зустрічах взяла участь поетеса Ірина Гармасій, яка

Українська держава понад усе!
Видання історичного клубу «Холодний Яр»

НЕЗБОРИМА НАЦІЯ

Передплати газету
«Незборима нація»!

Вона може стати неоціненним другом вчителя, школяра, студента, історика, краєзнавця, кожного, хто цікавиться героїчною і трагічною історією нашої Батьківщини.

«Незборима нація» – газета для тих, хто хоче знати історію боротьби за свободу України. Її можна передплатити у будь-якому відділенні пошти: передплатний індекс 33545. Вартість передплати на рік – 17,34 грн. Не забудьте передплатити «Незбориму націю» і для бібліотек та шкіл тих сіл, з яких ви вийшли.

nezboryma@naciya.org.ua

У пошуках правди про автора «Холодного Яру»

Черкаські журналісти зробили крок назустріч розкриттю таємниці загибелі Горліса-Горського

**Олег ОСТРОВСЬКИЙ,
Андрій КРАВЕЦЬ**

Пропозиція Українського журналістського фонду у складі групи редакторів південних ЗМІ відвідати водночас чотири європейські країни здавалася заманливою, проте не такою, що є на часі. Були інші плани й турботи, аж поки з Києва не надіслали детальний план поїздки Польщею-Чехією-Німеччиною-Австрією. З нього стало зрозуміло: якщо поїдемо, то в Німеччині будемо якраз у дні, коли 1946 року там загинув знаменитий письменник Юрій Горліс-Горський.

Автор знаменитого "Холодного Яру" і старшина гайдамацької Холодноярської республіки прославився у боях за волю України, проти чужоземної навали, а його книга збурила Західну Україну і спонукала рівнятися на Холодний Яр, створивши УПА...

Поразка визвольних змагань змусила Горліса-Горського до еміграції. 27 вересня 1946 року Юрій Горліс-Горський, старшина 2-го Запорозького полку та полку Чорних запорожців Армії УНР, осавул 1-го куреня полку гайдамаків Холодного Яру і знаменитий письменник, загинув. Того дня він разом з Борисом Левицьким і Романом Паладійчуком виїхав поїздом з Нового Ульма до Аугсбурга – на зустріч із керівником місцевого відділення англійської розвідки на псевдо Карл. Як розповідав пізніше Левицький, метою зустрічі було припинення "терору і безчинств" у таборі Нового Ульма. Коли зійшли з поїзда в Аугсбургу, Горліс-Горський показав на джип з "американцями", який чекав біля розвалені будівлі пошти. В нього він і сів. На обумовлене місце зустрічі ввечері не повернувся...

Версія обставин загибелі така: у джипі сиділи перевдягнені у американську форму вбивці (найімовірніше, від самого Карла, який, як пізніше з'ясувалося, мав антиукраїнські погляди і скоріш за все був подвійним агентом від СМЕРШа). Сторож школи хутора Вейнбах на околиці Аугсбурга стверджував, що в останні дні вересня сюди привезли людину в американському джипі, яку потім довго мордували. У кімнаті, де це відбувалося, сторож знайшов ремінь, схожий за описом на той, що був на Горлісові в день, коли він зник.

Через декілька років до видавництва "Українські вісті" зайшов начальник кримінальної поліції, який заявив: у каналізації району Гаунштетен, біля бараків, де містилася радянська репатріаційна місія в Аугсбурзі, знайдено тіло людини. За всіма описами (татування, вставні зуби, зріст, одяг) це був Горліс-Горський. Тіло збереглося через те, що було занесене мулом. На запитання, де його поховали, поліцейський відповів: "Не знаю"...

У подорож до Німеччини, де Горліс-Горський загадково зник 66 років тому, вирушили 22 вересня – в день, коли світові ЗМІ тиражували "сенсацію" про черговий "кінець світу". Спеціалісти НАСА розказували, що саме цього дня на Сонці буде такий спалах, який начебто введе з ладу всю техніку на Землі – і першими загинуть ті, хто летітиме в літаках – у них, мовляв, відмовлять двигуни. Наша група з двох десятків журналістів українських ЗМІ того дня вилетіла з аеропорту Жуляни і благополучно приземлилася у польському Катовіце...

Після відвідин Кракова і чеської Праги, відхилитися від основного маршруту групи вдалося вже з Мюнхена. До місцевої електрички заскочили за мить до її відправлення – і менш ніж за годину вже були на головному

ці, названій на честь Перемоги (тільки чиєї?) «Вікторія-штрассе» стояло таксі, з салону якого линула... російська мова – таксист дивився кіно. Підійшли до нього. Виявилось, емігрант з російського

Вовк народився 2 (15) жовтня 1882 року (рівно 130 років тому!) у золотоніських Деньгах на Черкащині й під час Першого Зимового походу, визволяючи від більшовиків Україну,

вим кроком, який наблизив до загадок минулого, пов'язаних зі славними земляками. Найближчим часом очікуйте розгорнутих публікацій про цих людей. Тими, хто воював за волю своєї нації, гордиться кожна країна Європи, але чому українська влада досі з побоюванням ставиться до цих імен. Час повертати їм заслужену славу...

Нагадаємо: співавтори цієї публікації Олег Островський – головний редактор газети "Козацький край" та Андрій Кравець – головний редактор газети «Прес-Центр». Наприкінці 2011 року наші видання започаткували низку спільних проєктів по висвітленню черкаських сторінок історії української визвольної боротьби та радянських концтаборів. А в серпні нинішнього року обидва автори цієї публікації, разом з журналістом "Вечірніх Черкас" Володимиром Гамалицею і священником Василем Цирілем здійснили автоподорож завдовжки у 5,5 тисячі кілометрів на російські Соловки, де похований останній кошовий Запорозької Січі Петро Калнишевський, та у підмосковне Ярополче, де спочив гетьман Петро Дорошенко, уродженець Чигирини...

Як вже повідомлялося у минулому номері «Козацького краю», нинішнього вересня за сприяння Олега і Лесі Островських вийшла друком нова книга Горліса-Горського, упорядкована Романом Ковалем – «Ми ще повернемося!» Багато творів славного літератора, зібраних у цій книзі, широкий читачський загал побачив уперше. Це – далеко не останній наш захід, спрямований на належне вшанування автора знаменитого «Холодного Яру». Не даремно ж 14 жовтня, на Покрову, гостю Холодного Яру і редакції «Козацького краю» буде внучка Горліса-Горського Ляля Лісовська, яка спеціально приїждить з Великобританії, де мешкає...

Читачів «Козацького краю» чекає ще безліч ексклюзивних публікацій на тему історії нашого краю – залишайтеся з нами!

РЕДАКТОР «КОЗАЦЬКОГО КРАЮ» ОЛЕГ ОСТРОВСЬКИЙ – БІЛЯ ПОСІЧЕНОГО ОСКОЛКАМИ БРИТАНСЬКОЇ АВІАБОМБИ СЕРЕДНЬОВІЧНОГО ФОНТАНА ПРИВОКЗАЛЬНОЇ ПЛОЩІ АУГСБУРГА. ЦЕ – ЄДИНЕ, ЩО УЦІЛІЛО НА МІСЦІ, ДЕ ВОСТАННЄ БАЧИЛИ ГОРЛІСА-ГОРСЬКОГО...

"бані" (вокзалі) Аугсбурга – тому самому, куди десятки років тому прибув Горліс-Горський зі своїми товаришами. Перемовини зі стареньким працівником привокзального поштового відділення були успішними – він зразу зрозумів, про яку стару будівлю пошти ми розпитували. Виявилось, що знищена вона була під час потужного авіанальоту британців і американців у лютому 1944 року. Тоді понад 500 літаків союзних військ, які бомбили Аугсбург, завдали бомбових ударів по танковому заводу MAN, авіазаводу "Мессершміт" та ремонтних майстернях військової техніки, які були поряд із залізничним вокзалом. 1946 року в останній день свого життя Горліс-Горський стояв між зруйнованою вибухом бомби поштою і уцілілим фонтаном на привокзальній площі – на ньому, між старовинними зображеннями міфологічних персонажів ми й нині розгледіли сліди від осколків авіабомб... Пошта, біля якої тоді стояв американський джип із вбивцями, які чекали на українця, до сьогодні не віліла – її рештки знесли 60 років тому, і нині тут – міський центр дозвілля. Коли ми зайшли, на першому поверсі у перукарні робили зачіски місцеві фрау, у закуточній попівали пиво неговіркі бюргери, а у холі на ігровому "джипі" каталися дітлахи. На другому поверсі молодь чекала на сеанс у кінотеатрі, а у фітнес-центрі "тягали залізничку" німці, які прагнуть бути сильними... Мирна картинка, яка нічим не нагадує про трагедію, яка сталася тут у перший післявоєнний рік жахливого протистояння спецслужб кількох держав у завойованій Німеччині.

На привокзальній вулиці,

Сибіру. Пообіцяв звести з українцями, які в Аугсбурзі торгують живими годинами. Розповів, де найчастіше можна побачити емігрантів з колишнього СРСР – біля міської... синагоги. Показав, де поліцейський відділок Аугсбурга... Далі мають "попрацювати" два інформаційні запити – від редакції газет «Козацький край» і «Прес-Центр». В усякому разі, досі ніхто з України не намагався це зробити. Пунктуальність і сумлінність німецьких поліцейських дає змогу сподіватися на позитив у пошуках місця поховання Юрія Горліса-Горського – на результати розслідування чекатимемо вже в Україні.

Поїздка дала чимало додаткової інформації. Ми були в Мюнхені, а одна з відомих його жительок – фрау фон Острияниця, донька уродженця Черкащини Івана Полтавця-Острияниці, колишнього Генерального писаря Української держави, "правої руки" гетьмана Скоропадського. Що цікаво, народився він у чигиринському Суботіві 1890 року, 26 вересня – знов-таки в день, коли ми саме були у Мюнхені. У Новому Ульмі, де до своєї загибелі 27 вересня 1946 року проживав Горліс-Горський, як виявилось, досі є чудово збережений пам'ятник на могилі генерал-хорунжого Армії УНР Андрія Вовка. А як знаємо з досліджень відомого письменника, друга "Козацького краю" Романа Ковалю, генерал

пройшов Черкаси, Чигирин, Холодний Яр, Канів... У Новому Ульмі певний час жив і Тодось Осьмачка – невідомий більшовикам письменник родом із Кушівки на Смілянщині. Отримали ще одну підказку від Романа Ковалю – у Празі, де ми затрималися на добу, дуже довго жив і працював ще один наш земляк з тих самих Деньгів, що й Андрій Вовк – Сергій Шелухін. Знайшли безліч цікавої інформації: він був Генеральним суддею УНР, потім членом Державного сенату в часи гетьманату Скоропадського, а за Директорії – виконувачем обов'язків міністра юстиції. Золотонісець став керівником української делегації на переговорах з більшовицькою Росією, а згодом – учасником Мирної конференції в Парижі. 3 1921 року – на еміграції у чеській Празі, де очолив українську громаду і став професором двох університетів. Тож наша поїздка Європою стала черго-

Щиро вітаємо Петра Сафроненка з прийняттям до Національної Спілки Письменників України. Бажаємо і далі плідно творити на благо утвердження української волі й процвітання рідної мови.

Редакція "Козацького краю" та донька, Леся Островська

СЛОВО ПРО МОВУ

Г.Р.Передрій

**Батьків і друзів хоронив —
Не плакав — то закономірне...
А як зачую, диво з див,
Українську пісню чародійну,
Таке щось діється в мені,
Мов наближається гроза...
А я — волошка на стерні—
І з серця скапує сльоза.**

II

**Хто це сказав, що українську мову
Ми, Українці, — неймовірна суть!—
З причин якихось надто загадкових,
Мов діти матір, зволили забути?
Це все брехня! Цього не може бути!
Вона — правічна, як її земля!
Вона лиш вийшла й стала на розпутьті
І з пращурами нишком розмовля...
Совітуються, як їм бути-жити,
Як людські душі словом розбудить,
Аби не тільки пахли потом-житом,
А вознести над світом, як — блакить,
Отим святим, без чого неможливо
Щасливим бути ні в одній сім'ї...
А зрештою, хіба таке то диво —
Навчитись мови матері-землі!**

III

**Не дайте мені ані м'яса, ні цукру —
Прийму за належне, а чи виняткове:
Робитиму нишком і навіть не муркну —
Не руште лише української мови!
Вона мені рідна, як батько і мати.
Свята, як земля, чарівна, як колиска,
Вона в моїм серці лунає набатом
І пам'яттю предків з усіх обелісків!
Ну, хто я без неї? Стебло — без коріння:
Кому заманеться — наругу удіє,
А я ще й не зріс, не дійшов до цвітіння,
Лиш пагін життя започав у надії...
А тат' вже лукавий вповзає до хати,
Щоб викрасти серце моє по-зłodійськи...
Та я й перед смертю і Бога, і Матір
Вимовлю тільки по-українськи.**

1987- 1988

Немов і сам там
З ними на крилі...
Болить поетові, що хтось, ідучи лугом, наступив у
траві на бджолу, що хтось відрікається від материнської
мови („Ну хто я без неї? Стебло — без коріння...”), що ні
з ким навіть і поговорити... то сам до себе... то сам до
себе...; „Сю ніч не спатиметься знову, бо цілий день
душа зове оте найправедніше слово, що зачіпало б за
живе...”

А над усім — материна порада: робити людям
добро. „Дід все життя копав колодязі” — в цьому
всеоб'ємному образі сенс життя, до усвідомлення якого
поет пройшов довгу дорогу.

Повертаючись до вірша, рядок з якого винесено в
заголовок, процитую його закінчення:
Надіюся, що, може, хоч по осені,
Коли змарнілим листям опадуть,
Бодай листочком, снігом припорошеним,
До добрих рук таки та попадуть.

Микола НЕГОДА

Петро САФРОНЕНКО

КОЛОДЯЗІ

**Можливо, і... Поет.
То, кажуть, все — від Бога...
Чи саяк, чи так, але коли пишу, —
Від букви-первінки і аж до Слова того, —
Яке омріяв і в душі ношу, —
До мене йде від Бога допомога:
І я спасибі Господу кажу...
Коли ж я раптом схиблю чи збрешу,
То Він мене й карає якомога, —
Тоді я в Нього прощення прошу...**

25.01.2011р.

www.cossackland.org.ua

Козацький край

Бельгія США Росія
Великобританія Франція
Польща Німеччина

На сайті «Козацького краю»
маємо читачів вже з 93 зарубіжних країн.
Лідерами по кількості «заходів» з-за кордону є США, Росія,
Німеччина, Великобританія, Бельгія, Франція та Польща

Проникніть духом козацтва — любі свій рідний край!

Дукий жутір

Нові туристичні маршрути на Чигиринщину,
у Холодний Яр, Вереміївку, Кам'янку. Професійний гід
та супровід. Фірмовий автобус. Фірмова кухня. Незабутня
атмосфера подорожі. Відправлення автобусів від скверу
облради в Черкасах — кожної суботи та неділі.
Бронювання квитків заздалегідь
за тел.: (0472)31-29-74,
(067)238-47-57, (067)470-94-93.
E-mail: dukuj_hytir@mail.ru,
www.hutirbuda.com,
www.cossackland.org.ua

Замовникам колективних
екскурсій — знижки!

ЛЕСЯ ОСТРОВСЬКА:

«Сильніший має допомагати слабшим!»

Для тих, хто знає Лесю Островську, її рішення балотуватися до Верховної Ради не стало несподіванкою: діяльна жінка має сильний характер і репутацію успішної людини, яка всього досягає власною працею. Для тих же, хто знає її дещо менше – наше сьогоденне інтерв'ю.

- Пані Лесю, Ви не людина влади і не політик зі стажем – звідкіля тоді Ваша відомість і популярність на Черкащині?

- Я народилася і весь час живу тут – це мій рідний край. Завжди була в епіцентрі подій. Навчалася в університеті, який найбільш відомий в області – Національному університету імені Богдана Хмельницького. Працювала у найвідомішій і найтиражнішій газеті – «Вечірніх Черкасах». Зрештою, створила й очолила ресторанно-готельний комплекс «Дикий хутір», який досить швидко став найпопулярнішим місцем відпочинку для тисяч туристів-відвідувачів знаменитого Холодного Яру. Тут побувало багато знаменитостей – письменники Василь Шкляр і Роман Коваль, актор Володимир Горянський, режисер Михайло Ілленко, футболіст Артем Мілевський, телеведучі Марічка Падалко і Костянтин Стогній, музикант Сашко Положинський з гурту «Тартак», гурт «ТІК» та інші. А після того, як заклад було переформатовано на музейно-етнографічний комплекс, директором якого я тепер є, впізнаваність стала ще більшою – доводиться мало не кожному гостеві особисто розповідати, що то за козаки і отамани на старовинних

світлинах, за що вони боролися і що таке повстанська Холодноярська республіка ХХ-ого століття... Так що можна сказати, що своєю відомістю я зобов'язана в першу чергу Холодному Яру – місцевості з чи не найбагатшою в Україні історією.

- Успішній жінці-лідеру просто стало затісно в рамках звичної справи, чи причини Вашого «походу» в політику інші?

- Мало самій бути успішною – якщо людина сама чогось досягає, то повинна допомагати й іншим. Сильніший має допомагати слабшим. Ви навіть не уявляєте, яка в Україні кількість матерів-одиначок, покинутих разом зі своїми дітьми напризволяще! І офіційні цифри – це тільки верхівка айсберга. Бо є ще безліч одиноких жінок і їхніх дітей, які стали сиротами при живих батьках – насправді їх набагато більше, ніж у сухій статистиці чиновників. Просто далеко не кожна жаліється на свою долю, а мовчки «тягне лямку»... Думаю, у Верховній Раді я зможу знайти однодумців для підтримки своїх ініціатив про надання безкоштовної юридичної та психологічної допомоги матерям-одиначкам та їхнім дітям. З батька, який покинув родину, потрібно стягувати до 50% від мінімального прожиткового рівня на кожну дитину! Тому я вважаю, що жінку повинна захищати держава.

Так само прагну допомогти іншим соціально незахищеним – дітям-сиротам, інвалідам, ветеранам війни та праці, дітям війни. Знаю, як можна налагодити відкриття системи соціальних ідалень для малозабезпечених – так, як це вже давно практикується у Європі. Переконана, що у нашій країні, де й так

людина живе менше, ніж у сусідніх державах, має бути непорушним правило: жінки йдуть на пенсію у 55 років, чоловіки – у 60.

Нема чого вирішувати проблеми за рахунок найбільш слабких і незахищених. Якщо вони мовчать про свої проблеми – про них повинні гучно заявляти сильніші, здатні захистити!

- Ви говорите про захист слабких. А як бути з тими «сильними світу цього», які не тільки не захищають права свого народу, а ще й порушують їх?

- Утиски прав можуть бути різними, і вони – зовсім не обов'язково лежать у площині політики. До речі, хоча я і балотуюся від партії «Україна – Вперед!», але не є її членом. Багато що можна вирішувати, не маючи партійного квитка і значка... Є речі, які викликають загальнонаціональне збурення і обговорення – скажімо, питання мови. Я абсолютно жорстко налаштована щодо того, що українська мова має бути єдиною державною і за спроби її утисків ініціаторів потрібно карати. Мало того – я ініціюю вивчення історії в школах по книгах, які розповідають про історію нашої визвольної боротьби – зокрема, по книгах, виданих Історичним клубом «Холодний Яр». Але є і приховані проблеми, про які говорять менше, а і вони від того не стають менш болючими. Ви знаєте, що багато українських дітей вперше пробують алкоголь в 11 років, а їхня загибель від наркотиків останнім часом зросла у 40 разів?! У школах з молодших класів має бути такий предмет, як «Тверезий спосіб життя», віковий ценз для дозволу на придбання алкоголю і тютюну слід під-

няти до 21 року. А продавців, які порушуватимуть ці правила, треба карати так, щоб інші за-рікалися.

- Це буде, якщо Ви пройдете до Верховної Ради. А якщо?..

- Я не збираюся програвати вибори! А головне – я й зараз роблю багато чого на практиці. Днями разом з відомим письменником і видавцем Іваном Малковичем

підтримала дитячий фестиваль «Поетичні витівки». З моєї ініціативи було запроваджено спеціальну номінацію фестивалю – «3 Україною в серці», її переможцям вручила чудові книги... У столичному УНІАНі, а потім у Черкасах, Кіровограді та низці інших міст України пройшла презентація книги Юрія Горліса-Горського «Ми ще повернемося!», упорядником якої став відомий письменник Роман Коваль, а меценатами – я та Олег Островський. Це не перша наша подібна акція – родинним коштом профінансовано відкриття декількох пам'яток борцям за волю України, будується церква

Петра Калнишевського... Коли почула про наміри влади закрити останній опозиційний телеканал ТВі, відгукнулася на звернення Гендиректора каналу Миколи Княжицького про фінансову допомогу і передала для журналістів ТВі тисячу доларів у національній валюті.

Інша річ, що у разі обран-

ня депутатом Верховної Ради я зможу зробити набагато більше. Скажімо, тому самому українському книговидавництву мають допомагати не тільки меценати, а й держава, а для телеканалів і допомоги не треба буде, якщо їх тільки не притиснуть!

Я впевнена у своїх силах і знаю, як треба діяти, щоб досягнути необхідних результатів. У мене вистачить на це наполегливості й терпіння. Не хочу бути стороннім спостерігачем того, як нищать Україну і заважають її розвитку як незалежної держави!

Бесіду вів
Петро ДОБРО

ДИКИЙ ХУТІР

Щиро вітаю Вас з наступаючим святом ПОКРОВИ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ! Бажаю Вам Божої благодаті, здоров'я та родинного затишку.

Запрошую Вас на свято Покрови 14 ЖОВТНЯ . Початок о 12.00.

У програмі: реконструкція бою, посвячення в козаки «Вільного Козацтва Холодного Яру», патріотична концертна програма, майстер-класи, козацькі конкурси, розваги та ін.
Реєстрація в посвячення в козаки та бронь квитків за тел.: (0472) 566-911, (067) 238-47-57. Чигиринський р-н, с. Мельники, хутір Буда(біля дуба М. Залізняка)

З повагою директор музейно-етнографічного комплексу «Дикий Хутір»
ЛЕСЯ ОСТРОВСЬКА

Наполеона Бонапарта й запорожці...

200 років тому прийняла бойове хрещення гвардійська Чорноморська сотня — нащадки запорозьких козаків у складі армії, що діяла проти військ Наполеона.

Насліднику імператорського престолу Олександрю було десять років, коли він разом зі своїм братом Костянтином і бабусею поїхав у Новоросію та Крим. Хлопця вразили краса України, але найбільше йому запам'яталися сильні та мужні люди у високих смуглих шапках із червоними шликами, у червоному вбранні, із коштовною зброєю — запорізький ескорт його бабусі Катерини під командою кошового Сидора Білого.

Минули роки...

18 травня 1811 року фельд'егер привіз нащадкам запорожців на Кубані короткий наказ Олександра I, який вже був царем: «Сформувати з кращих людей війська гвардійську Чорноморську сотню й зарахувати її до лейб-гвардії Козачого полку». Так у російського імператора з'явилися власні кінні егері-гвардійці. Одним із таких кращих людей був хорунжий Олексій Данилович Безкровний, який, розпочавши службу простим козаком, став генерал-майором, георгіївським кавалером і військовим отаманом Чорноморського війська.

Майбутній командир гвардійської Чорноморської сотні народився 1784 року в родині потомствених запорізьких козаків. Восьмирічним Олексій прибув на Тамань, а шістнадцятирічним пішов служити в полк свого батька простим козаком. За рік, проведений в боях проти закубанських горян, став хорунжим, отримав дві срібні медалі і ще одну «відзнаку» — бойове поранення...

Так він став одним із тих, кого козаки називали чорноморським героєм, і коли військовий отаман Бурсак набирав за наказом імператора гвардійську сотню, то одним із перших до неї зарахували в січні 1812 року сотника Олексія Безкровного. Йому надали звання поручика лейб-гвардії, й він отримав взвод козаків.

Тим часом у лютому 1812 року гвардійці-чорноморці своїм ходом прибули до столиці, й імператор Олександр влаштував огляд своєю майбутньому конвою. Він залишився задоволений, але командира сотні Панаса Бурсака викликали до командуючого лейб-гвардії козачим полком генерал-майора графа Василя Орлова-Денисова. Граф сказав: «Чуби прибрати, государ наказав носити лише волосся й вуса, а також однаковий одяг і зброю».

Форма скидалася на мундири гвардійських наполеонівських кінних егерів, але при цьому зберігала характер козацького одягу. На червоний гвардійський напівкаптан одягали темно-синю куртку з прозирними рукавами, розстебнуту на грудях. Шапки були високі, козацькі, чорні з червоним денцем і шликом із

білим ештекетом з лівого боку і з білим султаном із чорним верхом. Погони в козаків були у вигляді двох переплетених білих шнурів, в офіцерів шнур був золотим. Коні ходили під синіми чепраками козачого типу з золотим галуном, сідала козачого зразка мали червоні подушки з таким самим галуном. Озброєн-

ня було егерське: нарізний штуцер, двійко пістолетів і козацька шабля.

Бойове хрещення гвардійської Чорноморської сотні відбулося 16 (28) червня 1812 року неподалік с. Гапонівщина. Олексій Безкровний із двома взводами чорноморців ударив по позиціях польських уланів, які входили до складу війська Наполеона Бонапарта і гнав їх версту. Ворог, отримавши підкріплення, перейшов у контратаку. Проте на допомогу чорноморцям підійшли українці Сумського гусарського й лейб-гвардії козачого полків, і противника відкинули...

У Бородінській битві чорноморці, колишні запорожці, вступили в бій опівдні, коли Наполеонові до перемоги залишалося зробити лише один потужний удар його резервів по вже прорваному фронту російських військ II Західної армії генерала Петра Багратиона, яка билася на лівому фланзі й у центрі оборони.

Опівдні 26 серпня гвардійська Чорноморська сотня, авангард Уварова, переправилася через річку Колоча поблизу села Мала й кар'єром пішла до річки Война в напрямку села Беззубово, а донські козаки Платова, переправившись північніше кінної гвардії, скористалися рельєфом місцевості, де був рідкий ліс, і непомітно зайшли у фланг та тил піхоти віце-короля Євгенія.

Біля греблі села Беззубово стояли французький лінійний піхотний полк і батарея. На неї пішли гвардійські кірасири. Дві атаки були безрезультатні. Тоді Олексій Безкровний із двома взводами запорожців, розігнавшись, врубався у французьку батарею. Попри картеч впритул, запорожці взяли греблю, відкривши шлях гвардійській кавалерії. Після Бородіно штаб-ротмістр Безкровного було нагороджено «золотою зброєю»...

Тим часом козаки Платова вдарили по ворогу, який відступав у паніці, з тилу. Ад'ютант Наполеона граф Сегюр писав про це так: «...принц зібрав усі сили для генерального нападу, як раптом зліва почулися жахливі

крики, там запанувало безладдя». Дізнавшись про рейд кавалерії противника, Наполеон припинив атаки й поїхав дивитися, що сталося в Євгенія Богарне. Минуло дві години. За цей час Кутузов відновив порядок, відвів II Західну армію за Семенівський яр. Сегюр писав: «... Час уже було втрачено. Нічого було й думати про захоплення всієї російської армії і, можливо, всієї Росії. Ку-

тузову дали змогу опам'ятатися, він укріпився на малодоступних висотах, які залишилися в нього, і покрив долину кавалерією».

О четвертій годині пополудні російська гвардійська кавалерія й донські козаки Платова повернулися на видні позиції, прикриваючи

і гвардійська Чорноморська сотня стала його особистою охороною до кінця кампанії 1813—1814 років.

4 жовтня 1813 року під Лейпцигом Наполеон зійшовся в генеральному бою з головними силами союзників. Згодом цей бій назвали «битвою народів»: у ньому брали участь росіяни, українці, поляки, австрійці, німці, італійці, шведи, фінни та французи. У вирішальний момент Наполеон наказав Королю Неаполітанському, маршалу Іоахиму Мюрату вдарити в центр противника всією резервною важкою кавалерією. Мюрат кинув у напрямку Вакха кірасирів корпусу генерала Латур-Мобура, і шість тисяч вершників у сталевих касках і кірасах, із піднятими палашами вдарили по російській піхоті під командуванням принца Євгенія Вюртенберзького. Її було зім'ято. Кірасири ввірвалися на артилерійські позиції й почали рубати гарматну обслугу. Російські пушкарі билися банниками, багнетами, тесаками, дорого віддаючи своє життя, а за батареями, на висоті, містився командний пункт союзників. Кірасирам Латур-Мобура залишалося тільки зробити останнє зусилля — і російський

ськими козаками, не бачили, скільки кінноти їх атакує. Генерал Латур-Мобур вирішив не ризикувати: кірасирів повернули назад. Лейб-гвардії козацький полк пішов навздогін. І тут у груди Олексію вдарил навиліт пістолетна куля. Він похитнувся, козаки підхопили й винесли з бою свого командира. Олександр I, який спостерігав атаку своїх гвардійців у підзорну трубу, послав свого лейб-медика Вільє оглянути рану героя й через нього поздоровив Олексія з чином гвардії полковника та командира свого конвою. Бій під Лейпцигом було виграно. Наполеон відступив.

У бою російської гвардії з корпусом генерала Вандама біля містечка Кульм, 18 серпня 1813 року, Олексія поранено картеччю в бік, і ця рана турбувала його до кінця життя. За Лейпциг і Кульм гвардії полковник Безкровний одержав орден Святого Володимира з бантом. Гвардійська Чорноморська сотня дійшла до Парижа, і її останнім боєм на французькій землі став бій 25 березня 1814 року при Фер-Шампенуазе. Тоді Олександр I єдиний раз у своєму житті особисто повів свою гвардію в атаку на піхоту генерала Пакто, а чорноморці, нащадки запорожців, охороняли імператора.

відступ Кутузова до Москви.

Потім були ар'єргардні бої, бій під Тарутиним, переслідування відступаючого ворога. Біля Ляхово запорожці налетіли на французьку піхотну бригаду, яка відступала: у полон до них потрапили генерал Ожеро, 60 офіцерів і 1.500 солдатів. Під Красним козаки відбили російських бранців, що їх ворог захопив під Бородіном. Чорноморці-запорожці «провели» французів до Німану, до того самого місця, звідки розпочинали війну. На Німані, на льоду, Кутузов наказав розгорнути похідну церкву. Посеред річки зібрався війська, принесли трофейні прапори, кинули їх на кригу й відслужили молебень, славлячи Бога за допомогу у вигнанні супостата. Сюди ж прибув Олександр I,

та австрійський імператори, прусський і шведський королі з усім їхнім генералітетом потрапили б у полон до Наполеона. Бій було виграно, французький імператор знову став би володарем Європи та згадував би Московський похід як страшний сон.

Та кавалерія союзників ударила у фланг французьким кірасирам, чий коні вже були стомлені, а вершники — зв'язані боєм з артилерійською обсервуєю російських батарей.

Попереду, біля гвардійського штандарта, скакав донський козак, генерал, граф Василь Орлов-Денисов, а поруч із ним — нащадок запорожців, чорноморський козак Олексій Безкровний. Удар був несподіваним і сильним: кірасири за пилюкою, піднятою гвардій-

Після цього бою Олексій Безкровний занедужав: відкрилися рани, він лежав у госпіталі в Парижі. Двічі його особисто відвідував Олександр I, а з ним і прусський король Фрідріх Вільгельм, що подарував легендарному героєві російської армії Залізний Кульмський хрест.

1816 році Олексій повернувся на Тамань, одержав під свою команду 9-й кінний полк. З 1823 по 1827 рік гвардії полковник був із чорноморцями в Царстві Польському на кордоні з Пруссією, а коли помер військовий отаман Чорноморського козацького війська, то Найвищим указом від 27 вересня 1827 року Микола I і сенат призначили на цю посаду Безкровного.

Володимир РОЖНЕЦЬКИЙ

КОЗАКИ-ХАРАКТЕРНИКИ

Вони навіки залишили слід в історії: як жах для ворогів і загадка для власного народу...

Українська історія - це дзеркало трагічної долі великого народу, який володів знаннями, що були значно вищими за знання їхніх сучасників з інших етносів. І досі навколо українців, зокрема козаків, існує такий собі ореол містичності. Містичності від того, що для нас, у XXI столітті, їхні знання, які заповідали пращури, залишаються загадкою. Містичності від того, що навіть на підсвідомому рівні кожен українець, читаючи свою історію, починає розуміти, що його пращури були саме тими атлантами, які штовхнули людську цивілізацію уперед. Штовхнули - і загадково зникли, розчинившись у сірому натовпі, що покійно став на коліна перед варварами-завойовниками. А може, насправді, все було не так, як нам розповідають нащадки отих завойовників, що привласнили і назву нашої країни, і наш мало не знищений родовід?..

В усякому разі, якщо ми задаємо собі це питання, якщо свідомо чи підсвідомо шукаємо на нього відповідь - значить в нас, десь всередині, просинається невідома могутня сила наших пращурів. Значить від нас має піти новий початок від тієї цивілізації, яка розтанула у глибині століть. Але до того, ми мусимо усвідомити де живемо, хто нас оточує, хто намагається нав'язати нам стереотипи нашої меншовартості разом із чужинською штучною мовою...

Стрільців-розвідників у козацькому війську називали пластунами. На Запорозькій Січі вони створили навіть окремих Пластунівський курінь. Про них А. Чайковський пише: «Хто меткий та хитрий, вміє собі поради, дістає від товариства прикметник характерника, якогось надчоловіка, котрого куля не бере і котрий самого чортяку вміє окульбачити і заставити собі служити». Д. Яворницький теж стверджує, що «між козаками завжди були так звані «характерники», яких ні вогонь, ні вода, ні шабля, ні звичайна куля, крім срібної, не брали. Такі «характерники» могли відкривати без ключів замки, плавати на човнах по землі, як по морських хвилях, переходити через річку по сукняній повсті чи циночках з лози, брати в голі руки розпечені ядра, бачити за кілька верств довкола себе за допомогою особливих «верцаєл», довго перебувати на дні ріки, влазити і вилазити з туго зав'язаних і навіть зашитих мішків, «перекидатись» у котів, перетворювати людей у куші, вершників на птахів, залазити у звичайне відро і плисти в ньому під водою сотні, тисячі верств».

Так само і В. Голобуцький був переконаний, що характерники були «замовлені від кулі і шаблі».

Свій початок козаки-характерники ведуть ще від давньоукраїнських язичницьких волхвів (віщуїв, чародіїв). У творах П. Куліша про походження козака-характерника читаємо:

О козаки! Зветесь ви християни, І так шукаєте собі безпеки, Як ваших предків хижаків погані Навчили у віки якісь далекі.

В. Шевчук пише про волхвів таке: «Вони, вважалося, знали таємну силу речей, явищ і володіли своєю, виробленою в століттях, наукою і прийомами, з допомогою яких цю віру вселяли в маси. Вони займалися пророцтвом, тобто віщували про майбутнє, через що і називали їх віщунами».

На думку В. Пилата: «Після хрещення Русі, переслідувані князями та греками волхви, жерці і воїни-охоронці храмів об'єднувалися у таємні громади і у віддалених від великих міст місцях почали створювати Січі. На островах Дніпра, побережжях Бугу і Дністра, в Карпатах і багаточисельних лісах України (Русі) волхви заснували школи бойового гартування і вишколу, в яких шлях воїна до вершин досконалості опирався на рідну віру, одвічні звичаї та обряди».

Тут ми можемо згадати попередників козацької зачатини XVI ст., таємничих степових бродників, вигонців галицьких та інші військові громади. Недаремно і Запорозька Січ виникла на острові Хортиця. Ще в першій половині X ст. візантійський імператор Костянтин Багрянородний розповідав, що руси мають пристань на острові Святого Георгія (Хортиці), де біля велетенського дуба покладають свої жертви. Про те, що шанували і запорожці це місце, пише також Я. Новицький: «Легенда розповідає, що багатовіковий святий дуб був місцем, де збиралася запорожці і козацька рада для обговорення політичних та громадських питань; під дубом лунали запорожські молитви; інколи вони бралися за зброю проти ворогів. В 1775 році, після Троїцьких свят, запорожці в останній раз віддали шану святому дубові, де вони розпили кілька бочок горілки і в останній раз відтанцювали запорожського козака».

Створюючи свою систему бойового вишколу, козаки-характерники були продовжувачами справи волхвів.

Крім того, українці мали можливість ознайомитись і з бойовими мистецтвами інших народів, адже серед запорожців

були представники 20 націй. Наприклад, гетьмана Предслава Лянцкоронського сучасники величали як лицаря, вишколеного в рицарській науці сучасної Європи («пройшовши цілу Європу, побував також в Єрусалимі і різних варварських краях, і там багато навчився з воєнної штуки, і вернувшись додому, користувався тим: в воєнній штуці багато відмінів і нового завів»).

Репутацію характерника мали деякі історичні особи. Зокрема, сучасники вважали характерником наказного гетьмана Івана Золотаренка, родом з Черкащини (з Корсуня), який прославився в роки Визвольної війни своїми успіхами у боях з поляками. Його смерть оповита багатьма таємницями. Як оповідає автор «Історії русів», «Наказний гетьман, Золотаренко, повертаючись з військом за наказом в Біло-

запорозжці на Валних (головних) Радах. За 22 роки обирали Сірка 22 рази! Вірили, що він знає наперед про те, хто з ним збирається воювати, що під час бою може перекинутися на хорта, вовка чи яструба, або закласти вороже військо. Недаремно ж турки і татари прозвали його «урус шайтан». Татарські матері іменем Сірка лякали дітей. Турецький султан видав фірман (указ) про моління в мечетях на загибель Сірка. А. Кашенко писав про нього: «Чи зміг би простий чоловік з такою невеликою купкою товариства самостійно, без чужої допомоги відбитись від далеко більшого і краще озброєного війська турецького і татарського, і більше 30 тисяч яничарів, мов баранів, вирізати між січовими курінями? А хто ж, як не характерник, зміг би вскочити з купкою товариства у самий Крим, кубло великої орди, поруйнувати його городи, вирятувати невірників, що зігнані туди з усіх земель, і взяти велику здобич?»

Про запорожського кошового Григорія Сагайдачного говорили, що «його ні куля не брала, ні шабля не рубала. Він такий був, що із води виходив сухим, а з вогню мокрим. Він знав усі броди і чаклунські засоби. Одне слово, був знаючим чоловіком». Славу характерника мали і Семен Палій, Іван Богун, Северин Наливайко. За допомогою характерництва козака Кравчина раптово був схоплений Гнатом Голим зрадник Сава Чалий, який, вирісши у Січі, перекинувся до поляків і став найзлішим ворогом запорожців. За переказами, Голий і Кравчина, «як од'їжджали з Запорозжя, то насипали в чоботи своєї землі, понаби вали її коням під копита і пообтикалися терном. От вона й одводе очі, мов вони за лісами у своїй землі». Взагалі, у козаків був звичай перед походом насипати своєї землі під устілку чобіт і в шапки. Вважалося, що «хто чоботи скине, тому смерть, а хто шапку зніме, тому голову знімуть».

Чимало характерників взяли участь у гайдамацькому русі. Сучасник поляк Корятович розповідав, що не один раз жовніри бачили, як гайдамаки збирали з себе кулі, які попадали їм у груди або обличчя, і кидали їх назад у ворога. Тому поляки, вирушаючи на гайдамаків, святили кулі.

Саме характерники, коли московські війська у 1775 році підійшли руйнувати Січ, на відміну від старшини і духовенства, які умовляли запорожців не проливати християнської крові, закликали вчинити ворогам опір. В одній з пісень співається, як характерник Васюта звернувся до кошового: **Дозволь, батьку отамане, Нам на башті стати: Москаль стане із мечами, А ми з палахами, Не виб'ємо палахами, Виб'єм кулаками, Нехай слава не поляже Проміж козаками!..**

За переказами: «Як стало військо проти запорожців, а характерники і вийшли. «Ну, кажуть, здаватися не будемо, бийте!» Москалі за рушницю, цілять їх, а рушницю - клац, клац, клац! - і не палять. Глянули, аж порох мокрий... «Ну, кажуть, вас, мабуть, і чортяка не звоює». Однак більшість запорожців пристало на умовляння старшини з духовенством і здалися. Але найнепокірніші, очолювані характерниками, покинули Січ і втекли за Дунай в Туреччину, де вони заснували Задунайську Січ (на території сучасної Румунії). Проявили себе характерники і на новому місці - у війні козаків з липованами (російськими козаками-некрасівцями). За переказами, характерники допомогли козакам заволодіти липованським містечком Дунаєвце.

Чимало старих характерників залишилося на Великому Лузі і після зруйнування Січі. В народних оповіданнях збереглися прізвища деяких з них: Джерелівський - «сам кував рушницю і умів заговорювати їх, був великим стрільцем і мисливцем, не боявся ні хмари, ні грому», а також Кандибера, Гайдук та інші. Прожили вони більше ста років. До нас дійшли деякі географічні назви, пов'язані з ними: Джерелівське урочище, Кандиберівське озеро й урочище.

Характерництво, безумовно, приховує багато таємниць для істориків, лікарів, біологів, хіміків, фізиків, інженерів. Те, що нам відомо, тільки верхівка айсберга, основа якого ховається в темних глибинах мистецтва і парапсихології. На думку О. Бердни-

ІВАН СІРКО

ІВАН БОГУН

СЕВЕРИН НАЛИВАЙКО

ЄВГЕН ЛУЦІВ

Холодноярська Покрова Пресвятої Богородиці,
біля храму святого праведного мученика
Петра Калнишевського (Багатостраждального).
Хутір Буда, Холодний Яр.

Всеукраїнська газета
Козацький Край
Козацькому роду нема переводу!

«Покрий нас чесним своїм покровом і ізбави нас від усякого зла.»

2013

Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень
п 7 14 21 28 в 1 8 15 22 29 с 2 9 16 23 30 ч 3 10 17 24 31 п 4 11 18 25 с 5 12 19 26 н 6 13 20 27	п 4 11 18 25 в 5 12 19 26 с 6 13 20 27 ч 7 14 21 28 п 1 8 15 22 с 2 9 16 23 н 3 10 17 24	п 4 11 18 25 в 5 12 19 26 с 6 13 20 27 ч 7 14 21 28 п 1 8 15 22 29 с 2 9 16 23 30 н 3 10 17 24 31	п 1 8 15 22 29 в 2 9 16 23 30 с 3 10 17 24 ч 4 11 18 25 п 5 12 19 26 с 6 13 20 27 н 7 14 21 28	п 6 13 20 27 в 7 14 21 28 с 1 8 15 22 29 ч 2 9 16 23 30 п 3 10 17 24 31 с 4 11 18 25 н 5 12 19 26	п 3 10 17 24 в 4 11 18 25 с 5 12 19 26 ч 6 13 20 27 п 7 14 21 28 с 1 8 15 22 29 н 2 9 16 23 30	п 1 8 15 22 29 в 2 9 16 23 30 с 3 10 17 24 31 ч 4 11 18 25 п 5 12 19 26 с 6 13 20 27 н 7 14 21 28	п 5 12 19 26 в 6 13 20 27 с 7 14 21 28 ч 1 8 15 22 29 п 2 9 16 23 30 с 3 10 17 24 31 н 4 11 18 25	п 2 9 16 23 30 в 3 10 17 24 с 4 11 18 25 ч 5 12 19 26 п 6 13 20 27 с 7 14 21 28 н 8 15 22 29	п 7 14 21 28 в 1 8 15 22 29 с 2 9 16 23 30 ч 3 10 17 24 31 п 4 11 18 25 с 5 12 19 26 н 6 13 20 27	п 4 11 18 25 в 5 12 19 26 с 6 13 20 27 ч 7 14 21 28 п 1 8 15 22 29 с 2 9 16 23 30 н 3 10 17 24	п 2 9 16 23 30 в 3 10 17 24 31 с 4 11 18 25 ч 5 12 19 26 п 6 13 20 27 с 7 14 21 28 н 8 15 22 29

Християнські православні свята.

Різдво Христове
7 Січня

Велике християнське свято, встановлене на згадку про народження Ісуса Христа у Віфлемі. Є одним з найбільш значимих днів літургійного року і одним з головних свят у більшості християнських конфесій.

Обрізання Христове
14 Січня

Велике свято Православної Церкви. Обрізання Господнє - це свято наречення Господа іменем Ісус. Святкуванням обрізання Церква стверджує віру в те, що Ісус Христос був Богомладенцем і прийняв істинне тіло людини.

Хрещення Господнє
18 Січня

(Богоявлення), християнське свято, присвячене згадці про Хрещення Ісуса Христа у водах Йордану.

Стрітення Господні
15 Лютого

Свято відзначають у пам'ять про те, як Свята Діва Марія принесла до Срусалимського Храму Ісуса Христа на 40-й день після народження.

Великий піст
18 Березня - 4 Травня

Великий піст є найважливішим і найдовшим з усіх багатоденних постів. Він нагадує нам про сорокаденний піст Спасителя у пустелі.

Благовіщення Пресвятої Богородиці
7 Квітня

В основі свята - повідомлення архангела Гавриїла Діві Марії «благовісті» про народження у неї божественного немовляти, Спасителя роду людського.

Вхід Господній в Єрусалим (Вербна неділя)
28 квітня

Квітня

ПАСХА. Світле Христове Воскресіння - Великдень
5 Травня

Подія Воскресіння Христова - найбільше християнське свято. Це є Свято свят і Торжество з торжеств, знамення перемоги над гріхом і смертю і початок буття світу, спокуюваного і освяченого Господом Ісусом Христом.

Вознесіння Господнє
13 Червня

Вознесінням закінчується пасхальна обрядовість і відкривається трішля, починається перехід до літа, найбільш оптимальна, найромантичніша пора у природі.

День Святої Трійці. П'ятидесятниця
23 Червня

ТРІШЛЯ (П'ятидесятниця), одне з найбільш християнських свят, яке святкується на 50-й день від Великодня в пам'ять знісств Святого Духа на апостолів і присвячене прославленню Святої Трійці.

Різдво Іоанна Предтечі
7 Липня

Свято встановлене на згадку про події, пов'язані з народженням Іоанна Хрестителя, які описані в Євангелії від Луки.

День святих апостолів Петра і Павла
12 Липня

Апостоли Петро і Павло особливо шануються як учні Ісуса Христа, що після смерті і воскресіння Христа почали проповідувати і поширювати вчення Євангелія по всьому світу.

Святого пророка Іллі
2 Серпня

За народними віруваннями, Ілля є наступником громовика Перуна. Він спроможний передікати засуху і в той же час молитвами викликати дощі хмари.

Марії Магдалини
4 Серпня

Свята, рівноапостольна, діячка, мироносиця. Вірують християни визнають Святу Мироносицю рівноапостольну Марію Магдалину.

Успіння праведної Анни, матері Богородиці
7 Серпня

День пам'яті успіння праведної Анни, матері Пресвятої Богородиці. Свята Церква закликає нас осмислювати Христа Господа, що перестав Анну із земного життя до безсмерчної слави.

Вшанування Хреста Господнього (Перший Спас)
14 Серпня

У святкові богослужіння були введені обряди виносу хреста, ходіння з ним по вулицях. В Україні свято дістало ще одну назву - «Маковія». Перший мед несли в церкву святити (медовий Спас).

Преображення Господнє (Яблучний спас)
19 Серпня

Святкуванням Преображення Церква сповідує пойдання у Христі двох начал - людського і Божого.

Успіння Пресвятої Богородиці
28 Серпня

Християнське свято. Присвячене події закінчення земного життя Пресвятої Богородиці.

Відрішення голови Івана Хрестителя. Усікновення
11 Вересня

У день Відрішення голови Івана Хрестителя християни дотримуються строгого одноденного посту.

Різдво Пресвятої Богородиці
21 Вересня

Одне з великих свят, що підкреслює велику правду святої віри про Богоматеринство Пречистої Диви Марії.

Воздвиження Хреста Господнього
27 Вересня

У цей день здійснювався дуже древній обряд - хрестовий. Вважалося, що хрест на Воздвиження випромінює охоронну силу. Селяни вирізали хрести з дерева, малювали хрести в місцях, що хотіли уберегти від нечистої сили.

Покрова Пресвятої Богородиці.
14 Жовтня

Велике Богородичне свято. Пресвята Богородиця боронилася наш народ, наше козацьке військо, надавала воїнам силу у боротьбі з ворогом. Саме тому в Україні свято отримало другу назву - Козацька Покрова і відзначається ще й як день українського козацтва.

Введення в храм Пресвятої Богородиці. Третя Пречиста
4 Грудня

Введення в Храм Пресвятої Богородиці, християнське свято, встановлене у пам'ять апокрифічної події з раннього дитинства Пресвятої Диви Марії.

Апостол Андрій Первозваний
13 Грудня

Апостол Андрій, як і інші апостоли, був свідком проповіді Ісуса Христа, його чудес, що підтверджували його божество. Андрій бачив страждання Спасителя, його смерть і Воскресіння.

Свято Миколая Чудотворця
19 Грудня

Миколай Чудотворець - захисник простих людей, покровитель та вихователь дітей. Це свято несе до наших днів світло радості і сподівання на краще.

Воля понад усе! Островський Олег

Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ №18773-7573ПР від 18.01.2012 р.

Головний редактор -
Олег ОСТРОВСЬКИЙ
Шеф-редактор - Віктор ВОЛЯ
Редактор випуску - Петро ДОБРО
Голова редакційної ради -
Володимир МУЛЯВА
Засновник - Чигиринська ГО
"Вільне Козацтво Холодного Яру"

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС ГАЗЕТИ - 89155

Адреса редакції:
вул. Ільїна, 330, к.4, м.Черкаси, 18005, тел.: (0472) 31-29-74
E-mail: Cossack_land@i.ua
Газета віддрукована в ПП Руденко Ю.І.,
м.Черкаси, вул.Вербовецького, 1а. Тираж - 50 000 екз.
Замовлення № _____